

**Speech Mascha Baak, Tijdelijk Zaakgelastigde a.i. van het Koninkrijk der
Nederlanden in de Republiek Suriname**

**Ter gelegenheid van de opening van het congres “Landbouw, Voeding en
Gezondheid”**

10 juni 2016

De heer Comvalius, directeur van Stichting d’Ons,

Directeur van het Ministerie van Volksgezondheid, Maureen Wijngaarde van Dijk,

De heer Rob Baan, een innovatie tuinder met zijn bedrijf levert aan topkoks over de
hele wereld (Koppert Cress),

De heer Jan van Charante, arts en gezondheidsexpert,

Mevrouw Alies Sauers-Muller, Hoofd van de bestrijdingsmiddelen en fruit vlieg
onderzoek LVV,

Mevrouw Cynthia Grunberg, directeur van het Natin,

De heer Rene van Essen, de bedrijven Varros en Interfarm, MKB-ers, genodigden,
deelnemers en

Leden van de pers,

Dames en heren,

Het is een genoegen om te spreken op dit congres dat georganiseerd is door Stichting
d’ONS (Stichting Duurzame Ontwikkeling Nederland Suriname). Het onderwerp dat

vandaag behandeld wordt - 'Landbouw, voeding en gezondheid' - is zeer relevant en actueel en ik ben dan ook blij om hier vandaag aanwezig te zijn.

Volgens de Verenigde Naties zal de wereldbevolking in 2050 met meer dan 30 procent zijn toegenomen tot bijna 10 miljard mensen. Om iedereen over 30 jaar van voldoende voedsel te voorzien is de schatting dat in de komende jaren de wereldwijde voedselproductie verdubbeld moet worden. Dit is een grote uitdaging die alleen behaald kan worden als er wereldwijd serieus wordt nagedacht over hoe in de komende jaren de voedings- en landbouwsector geherstructureerd kan worden.

In Nederland is de Agro & Food sector al jarenlang een sterke sector. Zo is Nederland momenteel, na de VS, de grootste exporteur van landbouwproducten ter wereld. Om dit in cijfers uit te drukken: er werd in 2015 voor 82.5 miljard euro aan agrarische producten geëxporteerd en er zijn momenteel 65 505 bedrijven in Nederland actief in de land- en tuinbouwsector. Daarnaast is het een sector waar veel kennis en expertise zit, bijvoorbeeld bij de Wageningen University and Research Center¹ maar ook binnen het bedrijfsleven. Kennisinstellingen en bedrijven, samen met de overheid, werken binnen de Agro & Food ook nauw samen om de sector verder te ontwikkelen – het triple-helix concept². Het is dus een sector om trots op te zijn, maar het is tegelijkertijd een sector die zich voortdurend bewust moet zijn van zijn rol in de maatschappij.

In de Nederlandse maatschappij, maar ook elders, is de laatste jaren duidelijk een toenemende belangstelling voor voedsel te constateren. Steeds vaker willen consumenten een bewuste keuze kunnen maken voor gezonder en duurzaam voedsel. "Weet wat je eet" is bijvoorbeeld een veelgehoorde term en ook de ecologische

¹ Missie Wageningen UR : 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Een kennisinstelling die binnen het domein van 'gezonde voeding en leefomgeving' niet alleen hoogwaardige kennis ontwikkelt, maar ook helpt deze kennis overal ter wereld toe te passen.

² The Triple Helix thesis is that the potential for innovation and economic development in a Knowledge Society lies in a more prominent role for the university and the hybridisation of elements from University, industry and Government to generate new institutional and social formats for the production, transfer and application of knowledge.

voetafdruk³, die meet wat voor impact jouw consumptie op het milieu heeft, wordt elk jaar belangrijker voor consumenten. In Suriname zijn de kostgronden waar groenten en fruit worden geteeld een begrip. In Nederland is deze week een actueel thema een boerderij die prive is opgestart door 70 gezinnen. Deze gezinnen hebben inschrijfgeld betaald en zijn mede-eigenaar van de boerderij. De aanleiding voor het oprichten van deze boerderij was de onvrede over de kwaliteit en de oorsprong van eten. De deelnemers kunnen nu rechtstreeks invloed hebben op hoe hun eten tot stand komt en nemen hier direct hun vlees, eieren, groenten en fruit af. Al vijftien andere steden hebben ook interesse in dit concept getoond.

Er wordt steeds meer bekend over de risico's van ongezond eten op overgewicht, obesitas en voeding gerelateerde ziektes, zoals diabetes. Zo blijkt uit onderzoek bijvoorbeeld dat alleen de kosten van obesitas in Nederland al geschat worden op 2.5 miljard euro per jaar. Kortgezegd is het tegenwoordig gemeengoed dat een gezonder voedselpatroon een positief effect heeft op onze gezondheid en de kosten van onze gezondheidszorg aanzienlijk omlaag kan brengen.

Als reactie op deze maatschappelijke interesse is Nederland enige tijd geleden aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een Voedselagenda die zich richt op volksgezondheid en duurzame voedselproductie. In deze agenda komt de onderlinge samenhang tussen landbouw, voeding en gezondheid duidelijk naar voren. Daarnaast wordt ook het belang van een goede informatievoorziening voor de consument onderstreept. De eerdergenoemde slogan "Weet wat je eet" is bijvoorbeeld omgezet in een lespakket om scholieren alert te maken op hun eetpatroon. En ten derde komt duidelijk naar voren dat het in het eigenbelang van het bedrijfsleven is om een verduurzaming van het voedselaanbod te realiseren – zowel in Nederland als in het buitenland. De markt voor duurzaam en verantwoord eten groeit immers elk jaar en

³ "Global foodprint" geeft in aantal hectares aan hoeveel productieve grond- en wateroppervlakte een bepaalde bevolkingsgroep per jaar gebruikt om zijn consumptieniveau te kunnen handhaven en zijn afvalproductie te kunnen verwerken.

Nederland (2012): 5.3 hectare per persoon

Suriname: geen gegevens bekend (als een van de weinige landen)

daarmee neemt ook de internationale vraag naar agrarische producten met een duurzaamheidscertificaat toe.

Hiermee wordt meteen een belangrijk gegeven over de wereld van vandaag blootgesteld. Namelijk dat de voedselmarkt wereldwijd zo met elkaar verbonden is dat de eisen over gezond eten aan de ene kant van de wereld van grote invloed zijn op hoe voedsel elders wordt geproduceerd. Om dit iets concreter te maken: ook Suriname maakt deel uit van deze wereldwijde Agro en Foodsector en ook hier zal de druk toenemen om duurzaam en maatschappelijk verantwoord te ondernemen. In het licht daarvan is het goed om de handelsmissie te noemen die twee weken geleden vanuit het Caribisch gebied en Nederland naar Suriname kwam. Hoewel de missie niet specifiek gefocust was op landbouw, waren er toch veel deelnemers uit deze sector aanwezig die interesse hadden in wat Suriname te bieden heeft op het gebied van landbouw. De organisator (Interexpo van Peter Oerlemans) heeft inmiddels laten weten dat een aantal Cosme/EU members (15 eilanden) goede zaken hebben gedaan tijdens of als gevolg van deze handelsmissie.

Het is al vaker gezegd en ik herhaal het hier nogmaals: de Surinaamse agrarische sector heeft veel potentie en er is nog veel te bereiken op landbouwgebied. De Nederlandse ambassade heeft enkele maanden geleden een brochure met de titel “Zakendoen in Suriname” uitgegeven en daarin neemt de landbouwsector een prominente positie in. In de brochure wordt beschreven dat er niet alleen kansen liggen in het exporteren van landbouwproducten, maar dat op de lokale markt de vraag momenteel ook nog groter is dan het aanbod. Bovendien wordt van de 1.2 miljoen hectare aan landbouwgrond in Suriname momenteel slechts 83.000 hectare gebruikt – er is daarom letterlijk en figuurlijk nog veel onontgonnen gebied in de Surinaamse landbouwsector.

In Nederland is vooral de Surinaamse visserijsector bekend als een succesvolle sector die veel van de gevangen vis weet te exporteren naar Europa en Japan. Ambassadeur Noorman heeft een paar weken geleden nog een bezoek aan

garnalenverwerkingsbedrijf Heiploeg in Commewijne gebracht om dit met eigen ogen te zien. Uit de diversiteit van de bedrijven die hier vandaag aanwezig zijn blijkt al dat Suriname veel meer te bieden heeft dan alleen visserij. Vandaag zijn hier onder meer vleesbedrijven en groente- en fruittelers aanwezig en voor veel van uw bedrijven is maatschappelijk verantwoord ondernemen – dus met oog voor de drie P's van People, Planet en Profit – al een factor waar serieus rekening mee wordt gehouden. Het is goed om over deze initiatieven te horen en het is ook goed om jullie hier vandaag allemaal aanwezig te zien, omdat het uitwisselen van kennis en expertise op dit gebied van groot belang is.

Ik wil graag kort de Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Country Scan aanhalen, die het Surinaamse Business Forum (SBF) en de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) samen met MVO Nederland hebben opgesteld voor Suriname. Eén van de sectoren die werd doorgelicht was de Surinaamse levensmiddelensector. Een belangrijke conclusie die uit de scan naar voren kwam was dat vooral op het gebied van voedselveiligheid nog succes te boeken is. Ook het updaten van de milieuwetgeving en een betere samenwerking tussen bedrijven binnen de sector zijn zaken waar winst valt te behalen.

Naast de Country Scan heeft Nederland in de afgelopen jaren ook andere projecten in de Surinaamse landbouwsector ondersteund. In enkele gevallen is er met Nederlandse steun een Surinaams-Nederlands bedrijf opgezet waar voedselveiligheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel staan. Een voorbeeld hiervan is Suriname Candied Fruits in Saramacca. Dit bedrijf kweekt, verwerkt en verkoopt sukade en verschillende vruchten. Sukade is de gesuikerde schil van de vrucht van de sukadeboom. In het bedrijfsmodel van Candied Fruits is er veel aandacht voor de ontwikkeling van de lokale gemeenschap. Kennis op het gebied van voedselzekerheid, hygiëne en milieu wordt gedeeld met lokale boeren en hierdoor worden de voordelen van een MVO bedrijfsmodel verder gepromoot binnen de Surinaamse samenleving. Ook de kwaliteit van de vruchten wordt goed gecontroleerd om zo te voldoen aan internationale normen aangaande voedselveiligheid.

Tot slot wil ik – in het licht van kennis uitwisseling – ook graag de lezing die de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit, de NVWA, in 2015 verzorgde over de veterinaire importeisen van de EU onder uw aandacht brengen. Dit is relevant voor Suriname omdat Surinaamse vleeswaren momenteel nog niet helemaal voldoen aan Europese eisen waardoor ze niet naar Europa geëxporteerd kunnen worden. Verschillende vleesproducenten willen hier graag verandering inbrengen door een veterinair instituut op te richten, naar voorbeeld van het Surinaamse Viskeuringsinstituut. De mogelijkheden die zo'n instituut biedt om nieuwe exportmarkten aan te boren zijn natuurlijk aanzienlijk.

Ik wens u allen een innovierend en inspirerend congres toe waarbij volop kennis wordt uitgewisseld en nieuwe contacten worden gelegd. Ik ben benieuwd naar de winnaar van de prijs duurzaamste MKB-landbouwer 2016. In het licht daarvan wil ik ook graag de vertegenwoordigers van het Nederlandse bedrijfsleven, waaronder de heer Rob Baan en zijn partner van het innovatie wereldbedrijf Koppert Cress en de heer Johan Gatsonides van het Nederlandse Ministerie van Economische Zaken van harte welkom heten en Stichting D'Ons hartelijk danken voor de organisatie van deze conferentie. Ik wens u allen een goed congres toe.